

ISBN 978-83-66216-06-8

Шишлюк Вікторія Русланівна

ПРИПИНЕННЯ ТРУДОВОГО ДОГОВОРУ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ І ПОЛЬЩІ

в системі забезпечення економічної безпеки

МОНОГРАФІЯ

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

В. Р. ШИШЛЮК

**ПРИПИНЕННЯ ТРУДОВОГО ДОГОВОРУ
ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ І ПОЛЬЩІ
В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ**

МОНОГРАФІЯ

Варшава-2018

Автор:

В. Р. Шишлюк

Рекомендовано до друку рішенням засідання Вченої ради № 4

Одеської національної академії харчових технологій

від 06 листопада 2018 р.

Рецензенти:

Гришина Ю. М. – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри трудового права та права соціального забезпечення Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Шушило М. М. – доктор юридичних наук, старший науковий співробітник, старший науковий співробітник відділу проблем цивільного, трудового та підприємницького права Інституту держави і права імені В. М. Корецького Національної академії правових наук України;

Немченко В. В. – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри обліку та аудиту Одеської національної академії харчових технологій.

Монографія містить комплексне дослідження теоретичних та практичних проблем правового регулювання припинення трудового договору за законодавством України і Польщі в системі забезпечення економічної безпеки.

У даному монографічному дослідженні визначаються поняття припинення трудового договору та його відмінності від суміжних понять, особливості правового регулювання припинення трудового договору за законодавством України і Польщі, класифікація підстав припинення трудового договору. Досліджуються особливості припинення трудового договору за угодою (згодою) сторін, розірвання трудового договору з ініціативи працівника та роботодавця, припинення трудового договору внаслідок обставин, які не залежать від волі сторін за законодавством України і Польщі. Аналізуються особливості припинення трудового договору з окремими категоріями працівників за законодавством України і Польщі.

Формулюються пропозиції щодо удосконалення чинного трудового законодавства у сфері припинення трудового договору з урахуванням позитивного законодавчого досвіду Польщі.

Розраховано на науковців, викладачів, юристів-практиків, працівників, які займаються законопроектною роботою, аспірантів, студентів, які навчаються за спеціальностями «Правознавство», «Менеджмент», «Публічне управління та адміністрування» та ін.

Припинення трудового договору за законодавством України і Польщі в системі забезпечення економічної безпеки: монографія /В. Р. Шишлюк. – Warsaw: iScience Sp. z o. o., 2018. – 234 pp.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПРИПИНЕННЯ ТРУДОВОГО ДОГОВОРУ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ ТА ПОЛЬЩІ.....	7
1.1. Припинення трудового договору: поняття та відмінності від суміжних понять.....	7
1.2. Правове регулювання припинення трудового договору за законодавством України та Польщі	20
1.3. Класифікація підстав припинення трудового договору	44
РОЗДІЛ 2. ХАРАКТЕРИСТИКА ОКРЕМИХ ПІДСТАВ ПРИПИНЕННЯ ТРУДОВОГО ДОГОВОРУ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ І ПОЛЬЩІ.....	58
2.1. Припинення трудового договору за угодою (згодою) сторін...	58
2.2. Розірвання трудового договору з ініціативи працівника	78
2.3. Розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця.....	108
2.4. Припинення трудового договору внаслідок обставин, які не залежать від волі сторін.....	140
РОЗДІЛ 3. ОСОБЛИВОСТІ ПРИПИНЕННЯ ТРУДОВОГО ДОГОВОРУ З ОКРЕМИМИ КАТЕГОРІЯМИ ПРАЦІВНИКІВ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ І ПОЛЬЩІ.....	176
3.1. Припинення трудового договору з вагітними жінками та жінками, які мають дітей	176
3.2. Припинення трудового договору з неповнолітніми працівниками.....	187
3.3. Припинення трудового договору з керівниками юридичних осіб.....	196
ВИСНОВКИ.....	209
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ....	213

ПЕРЕДМОВА

Рівень забезпечення економічної безпеки підприємства значною мірою залежить від складу та професійного рівня працівників, які перебувають у трудових відносинах з підприємством.

Дослідження проблемних аспектів управління персоналом, забезпечення належного рівня кадрової безпеки в умовах макроекономічної нестабільності сьогодні набувають особливої актуальності. Це, насамперед, зумовлено тим, що саме працівники, їх потенціал та мотивація діяльності безпосередньо впливають на ефективність сучасного виробництва

Управління персоналом на кожному конкретному підприємстві займає провідне місце у формуванні його конкурентоспроможності, а ефективне здійснення основних напрямів кадрової безпеки відіграє суттєву роль у забезпеченні економічної безпеки підприємства в цілому.

До деструктивних факторів, які здійснюють негативний вплив на кадрову безпеку підприємства відносяться, насамперед, проблеми, пов'язані із: звільненням провідних висококваліфікованих працівників, зниженням частки інженерно-технічних працівників і науковців у загальній чисельності працівників, що призводить до ослаблення інтелектуального потенціалу; високим рівнем плинності кадрів; потенційними загрозами підприємству, які можуть виникати після звільнення працівників, яке відбулось в умовах конфліктної ситуації; низьким рівнем соціальної відповідальності роботодавців, що призводить до порушення прав та законних інтересів працівників, в тому числі, шляхом незаконного звільнення тощо.

Саме тому виникає необхідність дослідження правового регулювання припинення трудового договору в системі економічної безпеки з метою використання існуючих національних та зарубіжних юридичних механізмів для формування «розумної» кадрової політики підприємств.

В умовах реформування національного трудового законодавства одними із актуальних проблем у науці трудового права та правозастосовній практиці є теоретичні та практичні проблеми правового регулювання припинення трудового договору. Ґрунтовного наукового аналізу потребують, зокрема, питання про перелік підстав припинення трудового договору, їх класифікацію, порядок припинення трудового договору і гарантії прав та інтересів його сторін.

Особливістю правової регламентації припинення трудового договору є те, що останнє перебуває у площині регулювання як загального, так і спеціального трудового законодавства. Перед наукою

трудового права стоїть завдання розробки конкретних пропозицій щодо вдосконалення актів чинного трудового законодавства України, проекту Трудового кодексу України (далі – ТК України) з урахуванням міжнародних та європейських стандартів, законодавчого досвіду зарубіжних країн.

Проблемам припинення трудового договору присвячено наукові праці таких учених, як: Н.Б. Болотіна, В.С. Венедіктов, К.М. Гусов, В.В. Жернаков, М.І. Іншин, І.Я. Кисельов, Є.В. Краснов, А.М. Лушніков, М.В. Лушнікова, С.П. Маврін, К.Ю. Мельник, Д.В. Могила, А.Ю. Пашерстник, П.Д. Пилипенко, О.М. Потопахіна, С.М. Прилипко, В.І. Прокопенко, Я.В. Свічкарьова, Я.В. Сімутіна, К.Л. Томашевський, Є.Б. Хохлов, Н.М. Хуторян, Г.І. Чанишева, В.І. Щербіна, О.С. Щукін, О.М. Ярошенко та ін.

Незважаючи на значну кількість наукових досліджень правового регулювання припинення трудового договору та практичну необхідність подальшого удосконалення законодавства у цій сфері в світлі розробки та прийняття нового ТК України, комплексний аналіз підстав припинення трудового договору ще не був предметом спеціального комплексного дослідження з використанням позитивного законодавчого досвіду Польщі.

Обрання трудового законодавства Польщі у сфері припинення трудового договору для порівняння з вітчизняним законодавством зумовлене тим, що польське законодавство характеризується високим ступенем систематизованості. Оскільки Польща є країною континентального права, відповідно її законодавству властиві спільні риси з українським трудовим законодавством. Завдяки вступу Польщі до Європейського Союзу, польське трудове законодавство було приведене у відповідність із загальноєвропейськими стандартами.

Таким чином, актуальність теми дослідження зумовлена необхідністю розвитку теорії трудового права щодо припинення трудового договору, удосконалення актів чинного трудового законодавства України, проекту ТК України з урахуванням позитивного законодавчого досвіду Польщі та правозастосовної практики у цій сфері.

У даній роботі здійснено комплексне спеціальне порівняльно-правове дослідження правового регулювання припинення трудового договору за законодавством України і Польщі.

Автор висловлює глибоку подяку доктору юридичних наук, професору, заслуженому діячу науки і техніки України, члену-кореспонденту Національної академії правових наук України Чанишевій Галині Іванівні, доктору юридичних наук, професору Гришиній Юлії Миколаївні, доктору юридичних наук, старшому

науковому співробітнику Шумилі Михайлу Миколайовичу, кандидату юридичних наук, доценту, судді Верховного Суду Краснову Єгору Володимировичу, кандидату юридичних наук, професору Сироті Івану Михайловичу, доктору економічних наук, доценту Рогатиній Лідії Петрівні кандидату юридичних наук, доценту Тарасенко Вікторії Сергіївні, кандидату юридичних наук, доценту Єзерову Альберту Анатолійовичу, кандидату юридичних наук, доценту Сільченку Сергію Олександровичу, кандидату юридичних наук Сахарук Ірині Сергіївні за критичні зауваження та влучні пропозиції, висловлені під час підготовки даної роботи.